

۱۹۲۶

ایکینجی جلد

تورکیات مجموعہ سی

استانبول دارالفنون تورکیات استیتوسی طرفندہ نشر ابیدلیر

مدیر:

کرم سبلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنون شدہ «تورک ادبیاتی تاریخی» مدرسی

استانبول - دولت مطبعہ سی

۱۹۲۸

« عثمان زاده تائب » ه دائر

« علی جانب » بکک بوجلد مزده مندرج « عثمان زاده تائب » حقنده کی قیمتی مقاله سنه برلاحقه اولمق اوزره اخیراً الله کچن برقاج وثیقہ یی نشر ایتک ایستهرم. بونلردن بریسی اونک مشهور « ثاقبیه » سیدر که، جانب بک مقاله سنیده - « راضی تزد کره سی » ندن نقلاً - بالذات « تائب » کده بونی کنندی اثری اولارق قبول ایتدیکنی سویلیور. « ثاقبیه » اودورک معروف شاعر لرندن اولوب بعض رجالک معیتنده دیوان افندیکی خدمتنده بولونورکن ۱۱۲۹ ده وفات ایدهن « ثاقب مصطفی » افندی حقنده [ترجمه حالی سالم و صفائی تذکره لرنده] تائبک یازدینی هجو آمیز بر منظومه در :

دیدیلر سخره بزم قرال ملک اسوجدر
همان کویا مجسم صورت بخانه بچدر
فقط یاننده نقصانی چلیبا ایله بر بچدر
النده بر منرخرف نسخه وارنامی کییکچدر
بویجه خلعت شایسته انجق کهنه بروجدر
دیمش سن که غدا منوش دار و ایله املچدر
که افرنجک غدامی مارماهی ایله ینکچدر
تزد داخی مذاقکده مریای هلیچدر
بهی کافر وجودک کی کارک جمله معوجدر
قرالم آل کسری پور رسم نسل ایرچدر
که اولداخی عجیب الطور بر اعجوبه کوسچدر
خپاننده سکا غالب فقرده سنندن اعوجدر
دیدی آ کانصیحت بعد ازین یهوده برچدر
انی قتل ایلک مانند اجر روزه وچدر

سنگ احوالکی ثاقب کلنلردن سؤال ایتدم
باشنده آفتابه آرقه سننده جامه رومی
بساط عشرت و آلات ترسانی مهیادر
امارات مسلمانیدن انده نسه یوق انجق
راشوری سکا فستان زرین باف افرنجی
مباهات ایلوب مکتوب مشحون العیوبکده
بهی دیوانه بو بشکی خیالیدر بیلور هرکس
ولی کریمی الفت شویله تلخ ایتش دماغک کیم
دوشری شانکه امید دولته فرنک اولمق
سکا یغزی بو نهمت که بزمش سن قصیده کده
سکا نم البدل بر شاعر بد کو ظهور ایتدی
قواره حقه سی بر قوقله سیدر اسم میمونی
سنگ احوالکی نقل ایتدم اجالا اکابرکون
اگر تجدید ایمان ایلوب انصافه کلزسه

آ کلاشیلیور که « ثاقب » ، « دمیر باش شارل » ک تورکیایه التجاسی اثناسنده ،
رجالدن برینک معیتنده دیوان افندیسی اولارق اسوه چ قرالک یاننده بولونمش واوکا
- « ثاقبیه » وزن وقافیه سننده - بر قصیده ده یازمشدر . ینه بو منظومه « ثاقب » ک هم
قانبور همده ندیم و ظریف مشرب اولدیغنی کوسه ترمکده در که ، « سالم تذکره سی » -
نده کی « قلم مزبورک دقایق حقایقی تعلم و اشتغاله بار مشقت کی احتمال ایلدکلری

قد همگشته لریدن استدلال اولونمق ظاهر حال و جمعیت فکر دقیقترین شکل اعجوبه نمالری
دالدر . الحاصل اقرانی میانه سنده بر مرد خوشخرام و ذات ملاحت نثارلری نمک مجلس
ارباب عز و احتشام ایدی « قیدی ده بونی تأیید ایتکده در .

« ثاقب » ، عثمان زاده نك بو منظومه سنه عین طرزده مقابله ایتشددر :

سنگ عثمان افندی زاده بو اوردویه کلکدن	مرادك صحبت بزم قبال ملك اسوجدر
قرالک واریسه کوش ایلدک اسراف و تبذیرک	اینامه آکه اول کافر فقرده سندن احوجدر
صقین بل باغلامه احسانه ایمان زو کوردیدر	بیوک اطلق سکا زنارددر کاسک یا بر مجدر
اگر دیرسک غزادر مقصدم دون بو هوسدن کیم	سکا خلقت کلون ییقماق چون روزه و مجدر
غرض طرح بساط عشرت اتمکسه ستانبولک	کمین میخانه سی رشک آور میخانه مجدر
همان بالیوزلرین ترتیب بزمک کورقناعت ایت	بونکنده رونق سر مجلسی صهبا و ینکچدر
دماغک وار ایه تلخ ایتشددر حنظل زکام	دیمش سنکم ترک رشک مرهای هلیاجدر
هله جهل مرکب اولدیگ بوندن عیان اولدی	که امر دینده قنغی نسخه نك نای کیبکچدر
قدیمی دون همت اسکیمی سن اولسه ده لطفک	پدرمانده کهن بر قطنی یا بر کهنه بروجدر
مکر ثاقب کی دولت امیدی سنده مضمرددر	سکا نولدی هله اول معوجک هرکاری معوجدر
براقش شاعری دعوی بیهوده سن شیمدی	مکلف بر اغادر بندوکی خر اولده کوکچدر
باشنده افتابه دیو اسناد ایتدیکک محضا	مرید شیخ آیدین دده در شیمدی متوجدر
نه حاصل آتی هجو ایتکله تشهیر ایتدین یجا	که اول بر شاعر دریادل و یقیدوبی لجدر

« ثاقب » ک ، « عثمان زاده » نك بلا سبب هجومه حد تلنمکله برابر ینه اعتدالی ایجه محافظه
ایتدیکی ، دارغین فقط ساکن برادا ایله یازدینی بو منظومه دن آ کلاشیلور .

ینه اون ایکنجی عصره هاند اسکی بر مجموعه ده « عثمان زاده تائب » ک کوچوک بر
منظومه سنده اها تصادف ایتدککه ، کندی حالندن شکایت وزماننک معرف شاعر لر لیه مقایسه اهلیت
صد دنده یازیلشددر : اوراده « دری ، فایق ، ناطق ، نای ، شهدی ، زلالی ، عارف ، ثابت ،
فایض ، کی شاعر لرك آدی کچمکده در . « دری » ، ایلچیلکله ایرانه کیده ن مشهور شاعر یک چشم
« دری احمد » افندیدر ؛ « فایق » ، ۱۱۲۰ ده وفات ایدنه طوبال « فایق محمود » افندیدر ؛
« ناطق » ، ۱۱۲۹ ده تولن ادر نه لی شاعر « ناطق محمد » افندیدر ؛ « شهدی » ، اوزمانک مشهور
شاعر لرندن « مصطفی شهدی » در ؛ « زلالی » ، علما زمره سندن « زلالی حسن » افندیدر ؛
« عارف » ۱۱۲۵ ده وفات ایدن مشهور عالم و شاعر « عبدالباقی عارف » افندیدر . بوتون بونلر
حقنده او دوره هاند تذکره لرده و تراجم کتابلر نده کافی درجه ده واضح معلومات اولدیغی
جهتله ، بوراده دها فضله ایضاحاته لزوم کور میورز :

ای عطا بخش و خطا پوش و مکارم پیرا
طبع عالی به کدیر و پرمن ایسه افسانه
بنم اول باده بکف بادیه پیمای هوس
کرم و سرد فلک اول شکله قودی آخر کم
اوللی مشرب ابنای زمانه واقف
نیجه دمدرکه اولوب کوشه کزین عزت
دکم جهل مرکب هله لله الحمد
امتحان ایلر یسک رتبه استعدادم
شاعریت سبب ذلت و حرمانم ایکن
خرده بین اولمده بن دری به کوز آچدرم
فایق اقصدرم ناطقه سوز سولتم
حلب انده یسه نوله بونده در اندازه کلک
شهدی بی لذت گفتارم ایدوب شیرین کام
اولدی یخ بسته وحل کی زلالی را کد
باز طبعمه کبوتر اولامز همپرواز
طوتمه همیا باکه هر شخص سقیم الذهنی
بختم اولیدی مساعده کوره یدک هنری
رتبه دانش و عرفاتم اولوردی ثابت
بنده تقدیسه آماله اولوردم فایض

وی برآزنده آمال دل اهل رجا
حالی عرض ایدیم امریکله اجالا
قالدی کورمدکم کوه وتلال و صحرا
متساوی کورینور شیمدی بکا صیف و شتا
برکلور مدح احبا ایله قدح اغدا
طلب علم ایله اوقات گذارم حالا
دعوی علم و فضیلت دخی اتمم اما
اشته میدان و کتاب اشته فحول علما
اولسم اول سمتہ نکاه رغبت فرضا (۴)
کل خاک قدمک چشم ایدرسه پینا
دوز بصرسه ایانم لطفک ایدرسه گویا
طوتلم اتمه مشوز نابیه عرض کالا
سخن اولدی شکر ریز مذاق بلغا
رشح خامه ایدلی آب حیاتی اجرا
بلدیکم شودر اوچورمسون آبی اهل هوا
بریدر چوب شبانیه عصای موسی
بکاده دیرلر ایدی عارف پاکیزه ادا
شمع جانیه سوزم ایلسه لردی اصفا
کیمیای کرمک ذره جه قلسک اعطا

«عثمان زاده» نك «نوادرالظرفا» ده [ص ۲۱۸] مندرج منشور برعریضی و واردرکه،
اوراده ترجمه حالته عابد بعض معلوماته تصادف اولونیور. «شهید علی پاشا» به تقدیم
اولوندیغی استدلال اولونه بیلن بو استرحامنامه ده، شاعر کندیسنگ اوتوز سنه دن بری راه
تدریسه سالک اولدیغی، بوکا رغماً «هنوز مرقات ده پایه مقصودک درجه عاشره سنه قدم نه
عروج اولیوب مدت چل ماهه دن بر موصله ایله مدرسه قاسم پاشاده سروی کش زمهریر
طاقت شکن وجهه کزین زاویه محن» بولوندیغی، واقران و امثالک تقدیم و ترقیسیله ذاتاً
مضطرب ایکن «حریق خاتمانسوز» ک خاتمان و سامانی ده یاقدیغی سویله یه رک شوقطعه ایله
عریضه سنی یتیریور:

ماملک خاکستر اولدی کندیسی کل اوکسوزی
خاتمانسوزی ایدوب ابراث سودای جنون
تائبک قالدی ایشی الطاف رحمانیه
شیمدی استعداد کسب ابتدی سلیمانیه
بوراده بحث ایدیلن یانغین، ۱۱۴۷ ده کی مشهور استانبول حریق کبریدر. «تائب» ک بویانغین
مناسبتیه «سکبان باشی نیچه حسن آغا» علیه یازدیغی منظومه نك سبب تنظیمی، بو عریضحال

سايه سنده داهائي آكلاشيليور. « سالم » ك ... وحركت على مايلىق ايدهرك مخرج مناصب اولان ساليانيه دن خروج وسنه بينك يوزيكرمي طقوزده حلب مولويتيله مقضى المرام بيوريلوب» ديمه سى ده، بو آرزوسنك اسعاف ايديلهرك «سليانيه» يه ترفيع اولونديغنى وحليه اورادن كيتديكى صراحة كوسترمكده در. بودوره عائد مجموعه لر سايه سنده، بوندن صوكراده، «تائب» ك حياتى داهائي تنوير ايده بيله جك برطاقم يكي معلوماته تصادف ايديله جكنى قوتله تخمين ايتكمده يم.

كوبريل زاده محمد فؤاد

« مداحلر » مقاله سنه عائد

۱ § مجموعه مزك ايلك جلدنده « مداحلر » حقينده كي مقاله مزده شاعر «جناني» نك «بدائع الآثار» عنوانلى مهم برحكاية مجموعه سندن بحث ايتشدك [ص ۲۶]. بواثر ك ديكر بر نسخه سنك « غوطا » كتيخانه سى يازمه لرى مياننده ۲۳۱ نومروده مقيد اولديغنى «پهريج» ك قاتالوغندن اوكره نيورز [غوطا كتيخانه حكمداري سى شرق يازمه لرى، ويانه ۱۸۶۴، ص ۱۹۴]. مع مافيه بونك اوچنجى بر نسخه سى ده بارس ملي كتيخانه سنده «لطائف جناني» نامى آلتنده محفوظدر [A.F.T.N 385]. حتى روس مستشرقى «اسميرنوف» ۱۹۰۳ ده پترسبورغده نشر ايتديكى «مجموعه منتخبات آثار عثمانيه» آدى اثرنده بوندن بعض كوچوك اقتباسلرده بولونمشدر [ص ۲۴۱-۲۵۱]. مرحوم احمدوفيق پاشا كتيخانه سنك قاتالوغنده ده ۶۶۹ نومروده «حكايات عجيبه» نامى آلتنده «جناني» نك شهبه سز بواثرى قصد اولونمقده در [ص ۵۹]. مذكور قاتالوغده بونسخه نك ۱۲۰۳ ده استنساخ ايديلش اولديغنى يازيليدر؛ حالبوكه بوندن اوچ درت سنه اول استانبولده صاتيلا ن احمدوفيق پاشا كتابلى آراسنده ۱۱۳۹ ده يازيلش بر «لطائف جناني» نسخه سى بولونديغنى، قاتالوغنى ياپان رفعت بك سويله مشدى. مطبوع قاتالوغده - سهوا - ۱۲۰۳ ده يازيلديغنى قيد ايديلن نسخه، هر حالده بو اولاجقدىر صانيرم. «كمبريج» يازمه لرى آراسنده ده بوكا تصادف اولونمقده در [براون، كمبريج اسلام يازمه لرى فهرس ذيلى قى، ۱۹۲۲، ص ۲۶۱]. «جناني» نك «اوپسالا» دارالفنونى كتيخانه سنده